

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2025-0000286011

Uw referentie
178914

Datum 17 december 2025
Betreft Beantwoording vragen van de leden van de vaste
commissie voor SZW over de gedoogde onderdelen
van de Participatiewet in balans

Geachte voorzitter,

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen van de leden van de BBB, het CDA en de PVV van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de gedoogde onderdelen van de Participatiewet in balans, naar aanleiding van mijn brief van 14 oktober 2025. Hierbij zend ik u de antwoorden toe op deze vragen.

Vragen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben mij gevraagd naar de uitvoerbaarheid van de gedoogconstructie en hoe de door hen gesignaleerde risico's op fouten opwegen tegen het individuele effect op de begunstigden, zeker wanneer in ogeschouw wordt genomen dat het effect niet generiek is.

De gedoogconstructie biedt gemeenten inderdaad de ruimte om zelf de afweging te maken of zij de gedoogde onderdelen van de wet al kunnen toepassen, rekening houdend met de complexiteit, voordat deze onderdelen formeel inwerking treden. Deze gedoogconstructie is in goed overleg met de VNG tot stand gekomen. Ik ben ervan overtuigd dat gemeenten deze afweging goed kunnen maken en dat de kans op fouten daardoor klein is. Ik beoordeel deze gedoogconstructie dan ook als uitvoerbaar.

Voor de gedoogde onderdelen van de wet heb ik een belangenafweging gemaakt. Het belangrijkste is dat de gedoogde onderdelen van de wet begunstigend zijn voor inwoners. Gemeenten kunnen hierdoor inwoners beter ondersteunen en hoeven voor het toepassen van deze ondersteuning niet te wachten tot 1 januari 2027. Daarnaast kunnen gemeenten – die nu nog niet zo ver zijn – leren van de gemeenten die de gedoogde onderdelen van de wet al wel toepassen. Op deze manier kunnen ook deze gemeenten hun ondersteuning aan inwoners sneller vormgeven binnen de kaders van de wet, ook al passen zij deze ondersteuning wellicht pas toe per 1 januari 2027. Uiteindelijk hebben alle begunstigden hier baat bij.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie vragen naar de uitvoering van de motie Bakker-Klein¹, waarin de regering wordt verzocht om Het Bouwdepot vooralsnog aan te merken als één van de initiatieven die tot de inwerkingtreding van spoor 2 doorgang mogen vinden.

Datum

17 december 2025

Onze referentie

2025-0000286011

Tijdens de behandeling in uw Kamer op 23 september heb ik aangegeven dat lopende trajecten van het Bouwdepot doorgang kunnen vinden. Nieuwe initiatieven kunnen doorgang vinden mits deze binnen wettelijke kaders worden vormgegeven. Op dinsdag 22 april jl. heeft de Tweede Kamer een [soortgelijke motie](#) aangenomen van de leden Inge van Dijk (CDA) en Flach (SGP). Deze motie vraagt ook om “initiatieven van gemeenten in de tussentijd doorgang te laten vinden”, totdat in Spoor 2 van de Participatiewet in Balans een voorstel is uitgewerkt voor jongeren in kwetsbare posities. Op 8 mei jl. heb ik de Tweede Kamer [geïnformeerd](#) hoe ik invulling geef aan deze motie.

Ik blijf gemeenten maximaal ondersteunen om jongeren te helpen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Participatiewet in Balans hebben gemeenten de ruimte gekregen om:

- de vierwekenzoektermijn niet toe te hoeven passen bij een aanvraag van jongeren in een kwetsbare positie tot 27 jaar indien individuele omstandigheden hier aanleiding toe geven. Conform de wet dient dit op individuele basis beoordeeld te worden;
- indien de individuele omstandigheden er om vragen, kan bijstand met terugwerkende kracht worden verleend. De bijstand mag tot maximaal drie maanden eerder dan meldingsdatum toegekend worden;
- de geharmoniseerde aanvullende jongerennorm te kunnen toepassen en blijft er ruimte voor het verstrekken van bijzondere bijstand;
- bijverdiensten van jongeren tot 27 jaar met een bijstandsuitkering vrij te kunnen laten tot 15% van de inkomsten uit arbeid voor een periode van 1 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging als de individuele omstandigheden daarom vragen;
- de stimuleringspremie voor arbeidsinschakeling ook beschikbaar te maken voor jongeren tot 27 jaar, conform motie De Kort (VVD)².

De eerste drie wijzigingen treden per 1 januari 2026 inwerking. De andere twee wijzigingen per 1 januari 2027, waarbij vooruitlopen dus mogelijk is.

In oktober 2025 heeft Divosa samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG de in voornoemde brief van 8 mei toegezegde handreiking [Maatwerk Participatiewet voor de ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie](#) opgeleverd. De handreiking laat zien hoe gemeenten maatwerk kunnen toepassen om jongeren in een kwetsbare positie te ondersteunen. In de handreiking is ook ruim aandacht voor de wijzigingen van de Participatiewet in Balans. In het kader van deze handreiking organiseert Divosa samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werksessies met gemeenten om de handreiking door te ontwikkelen en onder de aandacht te brengen bij gemeenten. De handreiking is daarmee een levend (online) document waarin geleerde lessen zijn verwerkt en naar aanleiding van de sessie met gemeenten continu zullen worden verwerkt.

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36582, H.

² Kamerstukken II 2024/25, 36 582, Nr. 47.

Samen met de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport en de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg, werk ik aan een analyse over de problematiek en ondersteuningsbehoeften van jongeren in een kwetsbare positie. Hierover informeren wij uw Kamer en de Tweede Kamer in het eerste kwartaal van 2026. De uitkomsten worden onder andere betrokken bij de fundamentele herziening in spoor 2 van de Participatiewet in balans, waarin ik ook werk aan een (betere) passende ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie.

Datum
17 december 2025
Onze referentie
2025-0000286011

Vragen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie verzoeken toe te lichten op grond van welke wettelijke bevoegdheid het besluit tot gedogen is genomen.

Tot gedogen van de betreffende onderdelen van de wet is besloten op grond van de kabinetsnota Grenzen aan Gedogen³. Zo is er sprake van een overgangssituatie in afwachting van een wetswijziging. Het doel van de Participatiewet in balans is om de wet beter aan te laten sluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie deze bedoeld is. De wet wordt gefaseerd ingevoerd omdat het niet mogelijk is om alle onderdelen van de wet per 1 januari 2026 in werking te laten treden. Het ene onderdeel van de wet heeft nu eenmaal meer voorbereidingstijd nodig dan het andere onderdeel, bijvoorbeeld als er ICT-aanpassingen nodig zijn. Er zijn gemeenten die verder zijn dan andere gemeenten en al wel de mogelijkheid hebben om die onderdelen toe te passen. Het gaat hier om onderdelen van de wet die een begunstigend effect op inwoners hebben.

Daarnaast zijn de maatregelen, conform de kabinetsnota Grenzen aan Gedogen, beperkt in omvang en tijd. De gedoogconstructie stopt per 1 januari 2027. De beslissing om te gedogen is genomen naar aanleiding van een belangenafweging van alle betrokkenen. Zie hiervoor ook mijn antwoord op de vraag van de leden van de BBB-fractie. Daarnaast heb ik expliciet kenbaar gemaakt om welke onderdelen het gaat via mijn brief van 14 oktober jl. zodat dit voor iedereen duidelijk is.

Daarnaast vragen de leden naar de fiscale en uitvoeringsrisico's die verbonden zijn aan het gedogen van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren voor gemeenten en uitkeringsgerechtigden en hoe gemeenten hierover geïnformeerd worden.

Voor de doelgroep van bijstandsgerechtigden van 27 jaar en ouder die in aanmerking kunnen komen voor de premie arbeidsinschakeling van artikel 31, tweede lid, onderdeel j, van de Participatiewet, is voor de loonheffingen een vrijstelling opgenomen in artikel 11b van de Wet op de loonbelasting 1964. Vanaf 1 januari 2027 wordt de aldus vrijgestelde premie ook opengesteld voor bijstandsgerechtigde jongeren tot 27 jaar. In de brief van 8 mei jl. heb ik aangegeven dat ik een eerdere uitkering, dus in het jaar 2026, van de premie arbeidsinschakeling aan jongeren onder 27 jaar gedoog. De vrijstelling in de loonbelasting geldt vanwege de genoemde inwerkingtredingsdatum naar de letter van de wet niet voor een aan deze groep in 2026 betaalde premie. Dit heb ik aangegeven in de brief van 14 oktober jl.

Redelijke wetstoepassing brengt echter met zich dat de vrijstelling van loonheffingen ook voor deze premie tijdens de gedoogperiode zal gelden. Voor

³ Kamerstukken II 1996/97, 25 085, nr. 2.

de duidelijkheid zal de staatssecretaris van Financiën dit bevestigen in een beleidsbesluit. Gemeenten worden tevens via een bijgewerkte versie van de Handreiking Participatiewet in balans geïnformeerd dat zij geen loonheffingen hoeven in te houden op de genoemde premie tijdens de gedoogperiode.

Datum
17 december 2025
Onze referentie
2025-0000286011

Daarmee heeft de premie in beginsel geen fiscale gevolgen voor de uitkeringsgerechtigde of de gemeente. En de uitvoeringspraktijk tijdens de gedoogperiode verschilt niet van die voor de premie voor uitkeringsgerechtigden van 27 jaar en ouder.

De Staatssecretaris Participatie
en Integratie,

J.N.J. Nobel

Aan Staatssecretaris

nota

Beantwoording Kamervragen over inwerkingtreding Spoor
1**TER BESLISSING**Directi **Datum**
03-12-2025**Onze referentie**
2025 Ongesteld door
Persoonsgegevens**Aanleiding**

De vaste commissie SZW van de Eerste Kamer heeft op 25 november vragen gesteld naar aanleiding van uw brief van 14 oktober over de gedoogde onderdelen van de Participatiewet in balans.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de antwoorden op Kamervragen, de brief te ondertekenen en te verzenden naar de Eerste Kamer.

Uiterlijk bij
15 december 2025**Bijlage(n)**
1**Kernpunten**

- De vragen zijn gesteld door de BBB, CDA en PVV.
- De commissie heeft verzocht de brief binnen vier weken te beantwoorden. Dit betekent dat de beantwoording voor het kerstreces naar de Eerste Kamer moet worden verzonden.

Nadere inkadering toezegging ondersteuningsbehoefte jongeren

- In reactie op de vraag van het CDA over het bouwdepot geeft u aan dat de Kamer in het eerste kwartaal van 2026 nader wordt geïnformeerd over de analyse over de problematiek en ondersteuningsbehoeften van jongeren in een kwetsbare positie.
- Eerder heeft u aangegeven dit begin 2026 te doen. Om dit nader in te kaderen is gekozen voor het eerste kwartaal 2026. Daar komt bij dat dit voor zowel ambtelijk VWS als ons een realistischer tijdpad is voor de analyse en te schetsen vooruitblik op het vervolg.

Premie arbeidsinschakeling voor jongeren.

- De leden van de PVV vragen naar het gedogen van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren. Eind september heeft u besloten de premie te willen gedogen en in overleg te treden met Financiën om te bezien of deze toch onbelast verstrekt kan worden in de gedoogperiode.
- Financiën en de Belastingdienst zullen op korte termijn met een beleidsbesluit komen dat bevestigt dat de premie tijdens de gedoogperiode onbelast kan worden verstrekt. Hierdoor zijn er in beginsel geen fiscale gevolgen voor de jongere en de gemeente. Gemeenten kunnen op basis van deze beantwoording hier al op vooruitlopen.
- De antwoorden zijn afgestemd met Financiën en de Belastingdienst.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Beantwoording Kamervragen over inwerkingtreding Spoor 1

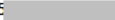
Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Nobel, J.N.J. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 17-12-2025 15:14:02

SPI akkoord.

Datum
03-12-2025

Bijlagen

Onze referentie
2025-

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief	Verzenden aan EK	